

Energistyrelsen
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

Att: JBWF@ens.dk og CLKJ@ens.dk

Journalnummer 2021-17546

Taastrup, den 30. december 2021

RE: Høringssvar vedr. Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet.

Elretur har med stor interesse læst ændringsforslaget til; Lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet, og har i den forbindelse nogle bemærkninger.

Elretur ser positivt på styrkelsen af genanvendelse og i særdeleshed genbrug. Dertil hilser vi et skærpet tilsyn velkommen.

Producentansvar (WEEE/BAT)

Overordnet, er det Elreturs anbefaling, at det tydeliggøres, at for de fraktioner, hvortil der allerede findes anden særlovgivning som regulerer fraktionen(erne) i form af fx EU-direktiver (WEEE/BAT), er det gældende, at disse regler træder over nærværende ændringsforslag.

I forhold til ovenstående henleder Elretur opmærksomheden på bl.a. side 15 ¹ (2. afsnit) og 20 ² (4. afsnit), hvor det krystallklart bør fremgå, at producentansvaret for elektronik og elektroniske produkter (WEEE) samt batterier (BAT), er reguleret af særlovgivning, og dermed er undtaget for kommunernes adgang til etablering af særskilte sorteringsordninger, genbrugsordninger o.l., idet producentansvaret allerede løfter denne opgave. Elretur har i øvrigt i høringsforslaget noteret sig, at kommuner ikke kan opnå dispensation for den del af affaldet som er omfattet af producentansvaret, da kommunerne ikke varetager behandlingen af dette affald ³.

Det er Elretur oplevelse, at bl.a. uklarheder i de nugældende regler giver anledning til, at flere offentlige aktører i dag egenhændigt etablerer projekter og forskellige ordninger, som ikke samstemmes med producentansvaret og dermed tabes bl.a. korrekt miljøbehandling, sporbarhed, data, beskyttelse etc. Elretur har desuden også mødt eksempler på aktører, der ønsker at etablere ordninger og projekter, hvor det er mere diffuse og vildledende hensyn, som er bevæggrunde for etableringen.

¹ Kommunens forpligtelse til at sikre affaldshåndtering er desuden **begrænset** i relation til affald, der er omfattet af udvidet producentansvar.

² Som benævnt under pkt. 3.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger er kommunernes forpligtelse til at sikre affaldshåndtering **begrænset** som følge af de eksisterende producentansvarsordninger på henholdsvis biler, batterier, elektronik og visse drikkevareemballager

³ Side 37, (3.3.3. 2. afsnit)

BAT

Det omtales i bemærkningerne på side 83 ⁴ (5. afsnit) "...at producenter og importører af bærbare batterier og akkumulatorer skal finansiere den kommunale indsamling af udtjente bærbare batterier og akkumulatorer samt udgifter i forbindelse med opkrævning og udbetaling af betalingen, herunder etablering af systemer, vedligeholdelse, drift og administration".

I dag betaler producenterne og importørerne en afgift for markedsførte batterier. Afgiften er beregnet til bl.a. dækning af kommunernes omkostninger til indsamling af udtjente bærbare batterier og akkumulatorer, herunder etablering af systemer, vedligeholdelse, drift og administration.

Det er Elreturs oplevelse, at få kommuner er bekendt med denne kompensation, ligesom mange kommuner ikke varetager opgaverne i tilstrækkelig grad, og endda helt undlader at sortere bl.a. poseordningerne. Sidstnævnte har det virkning, at producentansvaret i mange tilfælde udfører sortering af den såkaldte poseordning (poser/miljøkasser), hvorved de indsamlede batterier opdeles i 22 fraktioner, hvoraf alene de 6 fraktioner vedrører bærbare batterier ⁵.

Det er Elretur opfordring, at der præciseres et tydeligt kvalitetsniveau i forhold til kommunernes systemer og drift. Hertil opfordrer vi det skærpede tilsyn til at besøge området.

Den opkrævede afgift reguleres årligt i forhold til inflationen ⁶, hvorved afgiften blot går i en opadgående retning uden aktiviteten konkurrenceudsættes. I dag udgør afgiften næsten 3 gange så meget, som den efterfølgende indsamling, sortering, registrering, outbound transport, miljøbehandling, bortskaffelse, genanvendelse etc. koster.

Generelt

Elreturs bemærkninger tager alene sit udgangspunkt i elektriske og elektroniske produkter (EEE, UEEE, REEE og WEEE) samt batterier (BAT), der som nævnt er reguleret gennem reglerne om producentansvar.

Elretur er Danmarks største kollektivordning, som repræsenterer mange forskellige brancher og virksomhedstyper. Elretur repræsenterer mere end 900 virksomheder (producenter og importører af elektriske og elektroniske produkter samt batterier) i Danmark ⁷.

Elretur er stiftet i 2005 og er en nonprofitorganisation og sørger med andre ord for en ansvarlig og omkostningseffektiv indsamling og håndtering af mere end 80 % af det elektronik- og batteriaffald, der afleveres på landets genbrugspladser, hvortil der kommer erhvervsaffaldsordninger.

⁴ Miljøbeskyttelseslovens § 9 u, stk. 2.1,

⁵ Det skal understreges, at flere kommuner udfører de pålagte opgaver og overdrager til producentansvaret en "ren batterifraktion", samt småt-elektronik (WEEE) der er sorteret fra den indsamlede poseordning/miljøkasser og dermed uden fejlfraktioner.

⁶ www.mst.dk/affald-jord/affald/producentansvar-for-affald/batterier-og-producentansvar/betalingssats-for-baerbare-batterier/

⁷ www.selfservice.dpa-system.dk/public/search?tab=producer

BEMÆRKNINGER - BEGRUNDELSER

Til § 1, nr. 12 og nr. 13.

Elreturs bemærkninger retter sig mod den foreslåede indsættelse af § 50 f i lov om miljøbeskyttelse. Det følger af forslaget til § 50 f, stk. 1, at miljøministeren kan fastsætte regler hvorefter kommunalbestyrelsen forpligtes til at etablere genbrugsområder på genbrugspladser i kommunen.

Det følger videre af den foreslåede § 50 f, stk. 2, 1. pkt., at ressortministeren vil fastsætte regler om kommunalbestyrelsens pligt til at give private aktører mulighed for at overtage genstande, der er afleveret i genbrugsområder på genbrugspladser, herunder om kommunernes mulighed for at afsætte genstandene vederlagsfrit eller mod betaling.

Det fremgår bl.a. af de specielle bemærkninger til bestemmelsen, at en genbrugsgenstand skal forstås som en genstand, der er egnet til at blive brugt igen, og som ikke udgør affald. Det fremgår samme sted, at kommunalbestyrelserne forventeligt vil blive overladt et råderum i forhold til den lokale udmøntning af ordningen, der vil give mulighed for at vælge forskellige modeller for organisering af ordningen i den enkelte kommune, på den enkelte genbrugsplads og for forskellige materialestrømme.⁸

Overordnede bemærkninger til § 50 f

- For genstande, der kan bruges igen uden mellemkommende kontrol eller reparation – herunder fx glas uden skår eller møbler uden skader – kan lovforslagets ræsonnement om direkte genbrug være forståeligt.
- For brugt elektronik er forholdet et ganske andet, idet et lovbestemt producentansvar stiller krav til miljømæssig korrekt håndtering, kontrol og genanvendelse, som det påhviler producenterne at sikre.⁹
- Ved håndtering af brugt elektronik på kommunale indsamlingspladser skal der nødvendigvis foretages forberedelse til genbrug ved kontrol, test, sikkerhedsvurdering, rengøring og/eller reparation, der i det hele er udtryk for affaldshåndtering, som påhviler producenterne.¹⁰

⁸ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 114-115.

⁹ Det lovpligtige producentansvar for elektrisk og elektronisk udstyr er i dansk ret udmøntet i bekendtgørelse nr. 1276 af 6. juni 2021 om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af elektrisk og elektronisk udstyr (elektronikaffaldsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven, som implementerer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE-direktivet).

¹⁰ Elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 20, jf. bekendtgørelse nr. 2159 af 9. december 2020 om affald (affaldsbekendtgørelsens) § 3, nr. 19.

- Efter Elreturs opfattelse er det ikke muligt at etablere genbrugsområder på kommunale indsamlingspladser, hvor kommuner selv håndterer eller videreoverdrager brugt elektronik til private aktører uden at handle i strid med producentansvarets regler.

Efter Elreturs opfattelse følger det således af forslagens natur, at genbrugshjørnerne ikke kan eller skal omfatte brugt elektronik. Elretur anmoder således Energistyrelsen om at tydeliggøre dette forhold i lovforslaget, idet styrelsens opmærksomhed henledes på navnlig følgende:

Eksisterende producentansvarsordninger:

- Ifølge lovbemærkningerne skal lovforslaget ikke ændre ved eksisterende producentansvarsordninger.¹¹ Efter Elreturs opfattelse er dette velbegrundet og nødvendigt. Det bør samtidig tydeliggøres i lovforslaget, at den foreslåede § 50 f ikke omfatter aflevering af elektronik.
- WEEE-lovgivningen indebærer navnlig, at producenter af elektriske og elektroniske produkter er forpligtede til at tage affald af elektriske og elektroniske produkter tilbage på miljømæssig forsvarligvis og at iagttage ganske høje krav til genanvendelse, forberedelse til genbrug og nyttiggørelse.¹²
- Forudsætningen for, at producerne er i stand til at iagttage disse krav er, at producenterne faktisk har råderet over genanvendelsespotentialet i elektriske og elektroniske produkter, og at der ikke etableres nationale (lokale) ordninger, hvor kommuner tilgodeser enkelte private aktørers udnyttelse af genanvendelsespotentialet.

Hvis borgere får mulighed for at skille sig af med hvidevarer og andre elektriske og elektroniske produkter på et genbrugsområde, som diverse private aktører har adgang til, er der en væsentlig risiko for, at disse private aktører udnytter eller videresælger produkterne uden om gældende krav til sikkerheds- og miljøhåndtering, som WEEE-lovgivningen kræver.

Hvis private aktører overtager brugt elektronik fra genbrugshjørner med henblik på videresalg, vil det endvidere være nødvendigt for denne aktør som minimum at kontrollere og reparere produktet for bl.a. at leve op til forbrugerlovgivningens regler. En sådan håndtering fra den private aktør udgør imidlertid affaldshåndtering efter elektronikaffaldsbekendtgørelsens regler, som er forbeholdt producenterne.¹³

¹¹ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 13.

¹² Elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 40, jf. bilag 11.

¹³ Elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 20, jf. affaldsbekendtgørelsens) § 3, nr. 19.

Vederlagsfri overdragelse af genstande til private:

- Med lovforslaget får kommunerne hjemmel til vederlagsfrit at overdrage genstande fra genbrugs-hjørnet til private. Om baggrunden herfor fremgår det af lovbemærkningerne, at kommunen i modsat fald ville få udgifter til håndtering af affaldet.¹⁴
- For elektriske og elektroniske produkter har kommunerne imidlertid ikke sådanne udgifter til af-faldshåndtering¹⁵, idet håndteringen finansieres af producenterne. Grundlaget for kommunernes adgang til vederlagsfri overdragelse af genbrugsgenstande til private, som det er beskrevet i lov-forslaget, er derfor ikke til stede for elektriske og elektroniske produkter.

”Direkte genbrug”:

- På de genbrugsområder, som § 50 f pålægger kommunerne at etablere, kan genstande afleveres til ”direkte genbrug”.¹⁶ Der er ikke i lovforslaget redegjort nærmere for, om begrebet ”direkte genbrug” adskiller sig fra ”genbrug”, som begrebet er defineret i affaldsbekendtgørelsen.
- Aktiviteten med etablering af genbrugsområder med ”direkte genbrug” skal ses i lyset af, at aktivi-teten finder sted på kommunale genbrugspladser, hvor særlige regler gælder.¹⁷
- Idet kommunale genbrugspladser fungerer som indsamlingsplads for elektrisk og elektronisk affald efter WEEE-lovgivningen, indebærer borgerens beslutning om at skille sig af med produktet på ind-samlingspladsen, at produktansvaret træder i kraft, og at håndteringen af brugt elektronik på dette sted håndteres efter producentansvaret.¹⁸
- For brugt elektronik findes ”direkte genbrug” således ikke, idet minimum mellemkommende kon-trol eller reparation vil være nødvendig af hensyn til både sikkerhed og miljø.

Kommunernes direkte konkurrence

Elretur har konstateret, at en række kommuner tiltager sig, kontrollerer, rengør, istandsætter og/eller vide-resælger elektronik, som borgere skiller sig af med på kommunale indsamlingspladser.¹⁹ En sådan kommu-nal aktivitet er efter Elreturs opfattelse i strid med WEEE-lovgivningen og kommunalfuldmagtens grænser, navnlig fordi:

¹⁴ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 116

¹⁵ Elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 22.

¹⁶ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 66.

¹⁷ Se fx elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 25.

¹⁸ Affaldsbekendtgørelsen § 2, stk. 1, jf. elektronikaffaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 1.

¹⁹ Elretur har i december 2021 rettet henvendelse til Ankestyrelsen herom.

- 1) Producentansvaret har til formål at sikre, at elektriske og elektroniske produkter tages tilbage på miljømæssig og sikkerhedsmæssig korrekt vis, og disse krav iagttages ikke med lokale ordninger.
- 2) Når kommuner aktivt tiltager sig en opgave og sætter sig i besiddelse af elektrisk og elektronisk udstyr på indsamlingspladser, som ellers ville blive håndteret i overensstemmelse med producentansvaret, går kommunen videre end kommunalfuldmagten og formålet tilsiger.
- 3) Producenterne ønsker at investere i genanvendelse og genbrug for at bidrage til den grønne omstilling og for at iagttage WEEE-lovgivningens krav om genanvendelse, men hvis kommunerne på forhånd har udnyttet genanvendelsespotentialen for brugt elektronik, er sådanne tiltag hverken rentable eller virksomme.
- 4) Kommuner indgår ved istandsættelse og videresalg af brugt elektronik i direkte konkurrence med mindre private erhvervsdrivende, der driver forretning ved efter aftale med fx Elretur at istandsætte og videresælge brugt elektronik.
- 5) Det er konkurrenceforvridende, når kommuner forlods udtager elektronik på genbrugspladser, som de finder mest egnede til genbrug, idet producenter og mindre erhvervsdrivende ikke får adgang til samme gode produkter på et marked, der efter sin karakter har et begrænset antal brugte varer.

Hensigten med lovforslaget er vel bl.a. at undgå, at kommunale genbrugsbutikker er i direkte konkurrence med fx private erhvervsdrivendes salg af genbrugsgenstande.²⁰

Tilsvarende bør det også fremgå af lovforslaget, at kommuner – og andre aktører, som ikke er omfattet af producentansvaret - afstår fra enhver håndtering af elektriske og elektroniske produkter, som er afleveret på kommunale indsamlingspladser, idet håndteringen på dette sted påhviler producenterne.

Til, nr. 7.

Det omtales i bemærkningerne på side 83 ²¹ (5. afsnit) at producenter og importører af bærbare batterier og akkumulatorer skal finansiere den kommunale indsamling af udtjente bærbare batterier og akkumulatorer samt udgifter i forbindelse med opkrævning og udbetaling af betalingen, herunder etablering af systemer, vedligeholdelse, drift og administration. I dag betaler producenterne og importørerne en afgift til SKAT på 5,50 DKK pr. markedsført kilogram batteri²² (1. januar 2022). Kommunerne kompenseres, via provenuet fra den opkrævede afgift, for deres udgifter til indsamling af udtjente bærbare batterier og akkumu-

²⁰ Udkast til lovforslag af 25. november 2021, s. 52-53.

²¹ Miljøbeskyttelseslovens § 9 u, stk. 2.1,

²² www.mst.dk/affald-jord/affald/producentansvar-for-affald/batterier-og-producentansvar/betalingssats-for-baerbare-batterier/

lаторer, herunder etablering af systemer, vedligeholdelse, drift og administration af disse. Kompensationen sker via bloktilskuddet.

Det skal yderligere oplyses, at afgiften reguleres årligt pr. 1. januar på grundlag af den seneste offentliggjorte pris- og lønindeks i Finansministeriets Økonomiske Administrative Vejledning og offentliggøres senest den 1. januar i det kalenderår de bærbare batterier og akkumulatorer markedsføres. Afgiften, og dermed kommunernes kompensation, reguleres således i opadgående retning uden ydelsen i øvrigt kontrolleres eller konkurrenceudsættes. Afgiften er de sidste 5 år steget med ca. 10 % ²³.

Det er desuden Elreturs opfattelse, at mange kommuner faktisk ikke er opmærksom på at de modtager denne kompensation, og at der desuden i mange kommuner ikke leveres en ydelse som modsvarer de pålagte opgaver i forbindelse med kommunernes indsamling (typisk poseordning) og i særdeleshed den efterfølgende (nødvendige) sorteringer, hvor fx medicinsk udstyr, medicin, gasflasker, spraydåser o.l. ikke er omfattet af producentansvaret, men alligevel overdrages af kommunerne til producentansvaret med henblik på at producentansvaret skal forestå sortering og bortskaffelse af de fejllleverede fraktioner (non BAT fraktioner). Elretur opfordrer derfor til, at der indsættes en tydelig præcisering af opgavernes art og kvalitetsniveauet herfor.

AFSLUTNING

Elretur hilser mange af forslagene i høringsudkastet velkomment, men opfordrer til præciseringer og tydeliggørelse, som redegjort for i ovenstående, således at en række af de uklarheder som i dag giver anledning til unødigt spild af ressourcer, undgås. Målet må være en affaldsbranche, der samarbejder om opgaverne ud fra en klar rollefordeling, til gavn for miljøet og klimaet.

Elretur står naturligvis til disposition for eventuelle spørgsmål og uddybninger.

Med ønsket og et godt nytår!

Med venlig hilsen
Elretur

Morten Harboe-Jepsen
CEO

²³ www.mst.dk/affald-jord/affald/producentansvar-for-affald/batterier-og-producentansvar/betalingssats-for-baerbare-batterier/